

EEN GOEDE, FYSIEKE LEEFOMGEVING

Lukt dat met de Omgevingswet?

Evenwicht tussen blauw en groen in Loosduinen (foto Elsbeth van Hijlckama Vlieg)

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. De wet moet alle activiteiten omvatten die een 'goede fysieke leefomgeving' borgen. Maar lukt dat wel?

Met enige regelmaat probeert de rijksoverheid de wetgeving die te maken heeft met de ruimtelijke inrichting van ons land te herzien. De aanvankelijke de 'Bouwvergunning' werd vervangen door een 'Omgevingsvergunning' voor een activiteit (bouwen, monument onderhouden, kappen, enzovoorts). Met de Omgevingswet wordt geprobeerd alle activiteiten te omvatten die een 'goede fysieke leefomgeving' borgen – waarmee ook lucht- en waterkwaliteit en geluidhinder zijn bedoeld. De invoering ervan was voorzien in 2018, dat werd 2019, weer later 2021. Nu is de horizon 1 januari 2022.

Bonus en malus

De overheid zou de overheid niet zijn wanneer dit in een 'app' toegankelijk gemaakt zou moeten worden, waarmee behalve de burgerij ook alle overheden en waterschappen zouden moeten kunnen werken. De bonus van de Omgevingswet is decentralisatie: elke stad of dorp kan zijn eigen beleid opstellen in een omgevingsvisie waarin het bijvoorbeeld opsomt dat beminde wijken, bewezen buurten met aangetoonde flexibiliteit, fraai groen en tijdloze architectuur

uitgangspunt moeten zijn voor behoud en ontwikkeling. Malus is dat die Omgevingswet ook beoogt procedures te bekorten door bezwaar- en beroepsmogelijkheden voor burgers in te perken en door het college ruime bevoegdheden te geven in te stemmen met plannen wanneer die binnen de vastgestelde lokale omgevingsvisie valt –zónder tussenkomst van de gemeenteraad. Die omgevingsvisie moet dus 'strategisch' opgesteld worden om stad en dorp inspraak te garanderen, met ruimte om zichzelf op koers te houden.

Er ontbreekt nogal wat

Eind januari besprak de gemeenteraad van Den Haag de vorderingen van het college, met een eerste opzet voor een omgevingsvisie voor onze stad. De Vrienden van Den Haag spraken in, zij toonden zich verrast door het voorliggend stuk om een aantal redenen.

Allereerst verbaast het ons dat – anderhalf jaar nadat de Omgevingswet ingevoerd had moeten zijn – er nog niet meer geproduceerd lijkt dan deze eerste proeve van een omgevingsvisie. Waar is de Haagse evaluatie van het omgevingsplan Binckhorst, als input voor een dergelijke visie? Dan moet de op te stellen omgevingsvisie gebaseerd zijn op de fundamenten van het Haags beleid ten aanzien van de bestaande stad: het mozaïek van uiteenlopende beschermde stadsgezichten, de waardevolle ecologische en natuurwaarden

Schenkviaduct (foto Peter Drijver)

Diagram implementatie Omgevingswet (bron DiVetro.nl)

– eenvoudigweg omdat die kernwaarden reflecteren wat Den Haag tot Den Haag maakt. De stad van 2050 is immers voor 90% de stad van vandaag.

Vervolgens moet een omgevingsvisie altijd een uitspraak doen over de andere omgevingsvisies, van waterschappen, regio, provincie en rijk. Geen doelmatige programma's en omgevingsplannen immers wanneer die lokale soevereiniteit niet is ingekaderd. Ook die notie ontbreekt.

College ontbeert ambitie

Een omgevingsvisie zou een referentiekader moeten geven voor een fraaie, welvarende, gezonde stad met een bloeiende economie en een rijk en divers cultureel leven. De Vrienden van Den Haag herkennen dat in onze stad, maar zien dat hier niet terug als ambitie van dit college en de ambtelijke staf. Deze startnotitie bevat ook contrabande: de ambitie te

groeien met 50.000 woningen in 2040 met één arbeidsplaats voor elke twee nieuwe inwoners erbij, impliceert verdichting bóvenop de bestaande woningnood. En de inbedding van die ambitie in rijks- en provinciaal beleid is er niet. Dat ruimtebeslag wordt als taak bestempeld, terwijl andere verantwoordelijkheden – bestaand stadsschoon, economie, ecologie, gezondheid – ondergeschikt worden gemaakt. De integrale aanpak die de Omgevingswet voorschrijft impliceert immers te allen tijde rekening te houden met luchtkwaliteit, waterkwaliteit, klimaatadaptatie. Dan geeft het geen pas om zeven sectorale hoofdogaven te formuleren, zodat de ambtelijke staf de komende tien jaar gewoon sectoraal kan doorwerken zonder dat de wet gerespecteerd wordt.

De Vrienden van Den Haag zien dat in de afgelopen tien jaar een grens lijkt te zijn bereikt ten aanzien van de maatschappelijke acceptatie. Toerisme, horeca, huisjesmelkers, gezinsonvriendelijke kostbare woontorens en hittestress – het werkt allemaal vervreemdend. Primair moet zijn dat de stad aan zijn inwoners behoort. Er moet een stevig fundament gebouwd worden voor participatie van onder naar boven, in plaats van voorlichting achteraf. Daar is de Omgevingswet ook voor bedoeld. De omgevingsvisie als neerslag van wat mensen waarderen in hun leefomgeving. En de Leefbaarheids Effect Rapportage (LER) kan daarvoor een behulpzame agenda zijn. Groei zou daarin zelfs nog een uitkomst kunnen zijn.

Peter Drijver en Elsbeth van Hijlckama Vlieg